

2017

(November)

POLITICAL SCIENCE

(General)

Course : 501

(Administration of Rural Development in India)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা/শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা :

1×8=8

Answer the following questions/Choose the correct answer :

- (a) “গ্রামোন্নয়নৰ অৰ্থ হ’ল গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰৰ উন্নয়ন যাৰ জৰিয়তে গ্ৰাম্য জনসাধাৰণৰ জীৱনধাৰণৰ মানদণ্ডৰ উন্নতি কৰিব পাৰি।” এই কথাষাৰ কৈছিল বি. এল. মাথুৰ/এ. আৰ. পেটেল/উমা লেলে।

“Rural development means all-round development of rural areas with a view to betterment of the lifestyle of the rural people.” This statement was made by B. L. Mathur/A. R. Patel/Uma Lele.

(2)

- (b) জিলা গ্ৰামোন্নয়ন অভিযোজন (ডি. আৰ. ডি. এ.) গঠন কৰা হৈছিল

DRDA was established in the year

(i) ১৯৭৯ চনত

1979

(ii) ১৯৮৯ চনত

1989

(iii) ১৯৯৯ চনত

1999

- (c) সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনী বিধেয়কখন কোনজন প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ কাৰ্যকালত গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ?

The 73rd Amendment Bill of the Constitution was adopted during the tenure of which Prime Minister?

(i) বাজীৰ গান্ধী

Rajib Gandhi

(ii) ড. মনমোহন সিং

Dr. Manmohan Singh

(iii) পি. ভি. নৰসিংহ ৰাও

P. V. Narasimha Rao

(3)

- (d) এন. জি. অ'. (NGO)-ৰ যি কোনো এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write any one major characteristic feature of NGO.

- (e) ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি ভাৰতত সাক্ষৰতাৰ হাৰ হৈছে

According to 2011 Census, the rate of literacy in India is

(i) ৭৪ শতাংশ

74 percent

(ii) ৭৬ শতাংশ

76 percent

(iii) ৭৮ শতাংশ

78 percent

- (f) এম. জি. এনৰেগা (MGNREGA) আইনখন গ্ৰহণ কৰা হৈছিল

MGNREGA was adopted in the year

(i) ২০০৩ চনত

2003

(ii) ২০০৫ চনত

2005

(iii) ২০০৭ চনত

2007

(g) জে. আৰ. ৰাই. (JRY)-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of JRY.

(h) সামূহিক কল্যাণ আঁচনি কেতিয়া ভাৰতবৰ্ষত আৰম্ভ হৈছিল ?

In which year was the Community Development Programme launched in India?

(i) ১৯৫০ চনত

1950

(ii) ১৯৫১ চনত

1951

(iii) ১৯৫২ চনত

1952

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা (প্রতিটো 150 শব্দৰ ভিতৰত) :

Write short notes on the following (within 150 words each) :

(a) গ্রামোন্নয়নৰ চাৰিটা মূল উদ্দেশ্য

Four major objectives of rural development

(b) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্রাম্য উন্নয়ন অনুষ্ঠান (এন. আই. আৰ. ডি.)

National Institute of Rural Development (NIRD)

(c) গ্রামোন্নয়নত নাৰীৰ অংশগ্ৰহণৰ গুৰুত্ব

Importance of participation of women in rural development

(d) গ্রাম্য ঋণৰ উদ্দেশ্য

Objectives of rural credit

3. গ্রামোন্নয়ন মানে কি বুজা ? গ্রামোন্নয়নৰ অৰ্থনৈতিক গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

4+8=12

What do you mean by rural development? Discuss the economic importance of rural development.

অথবা / Or

ভাৰতত গ্রামোন্নয়নৰ মূল আসোঁৱাহবোৰৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

12

Briefly discuss the major shortcomings of rural development in India.

4. জিলা প্রশাসনত উপায়ুক্তৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

11

Explain the role of the Deputy Commissioner in District Administration.

অথবা / Or

জিলা গ্রামোন্নয়ন অভিৰূপণ (ডি. আৰ. ডি. এ.)-ৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যৱলী সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

5+6=11

Briefly discuss the composition and functions of District Rural Development Agency (DRDA).

(6)

5. গণতান্ত্ৰিক বিকেন্দ্ৰীকৰণ মানে কি? গণতান্ত্ৰিক বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা। $4+7=11$

What is Democratic Decentralization? Mention the major characteristics of Democratic Decentralization.

অথবা /Or

- আত্মসহায়ক গোট মানে কি বুজা? আত্মসহায়ক গোটসমূহৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। $3+8=11$

What do you mean by self-help groups (SHGs)? Discuss the importance of SHGs.

6. ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ আঁচনি (এন. আৰ. ই. পি.)-ৰ উদ্দেশ্য আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা। $4+7=11$

Briefly explain the objectives and characteristics of National Rural Employment Programme (NREP).

অথবা /Or

- প্ৰকল্প মূল্যায়ন মানে কি? প্ৰকল্প মূল্যায়নৰ উদ্দেশ্য আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। $3+3+5=11$

What is project evaluation? Discuss the objectives and importance of project evaluation.

(7)

7. ভাৰতত দৰিদ্ৰতাৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন কৰা। দৰিদ্ৰতা নিৰ্মূলকৰণৰ বাবে কিছুমান উপায় উল্লেখ কৰা। $8+3=11$

Critically assess the major causes of poverty in India. Suggest some measures for its eradication.

অথবা /Or

- ভাৰতত নিবক্ষৰতা প্ৰতিকাৰৰ উপায়সমূহ আলোচনা কৰা। 11
Discuss the remedial measures for illiteracy in India.

***